

Informatiebrief aan de Raad

Zaaknummer: Z/19/0325000
 Documentnummer: 156571
 Datum: dinsdag 8 oktober 2019
 Onderwerp: Septembercirculaire Gemeentefonds 2019
 Bijlage(n): -

Geachte Raad,

Inleiding/samenvatting

Op 17 september jl. is de septembercirculaire 2019 van het Gemeentefonds gepubliceerd. Van de circulaire gaat voor 2019 een bruto voordeel uit van in totaal € 43.000. Omdat de behandeling van de najaarsnota dit jaar vroeger is dan andere jaren en het financiële gevolg beperkt is, wordt de uitkomst in de jaarrekening over 2019 verwerkt.

De circulaire geeft met ingang van 2020 een aanzienlijk structureel voordeel te zien dat schommelt tussen de € 473.000 en de € 879.000 (bruto). Deze uitkomsten dienen in het meerjarenperspectief van de begroting voor 2020 te worden verwerkt. Door de doorlooptijd die het inzichtelijk maken van de gevolgen vraagt, kon dit evenwel noch in de concept-programmabegroting voor 2020 noch in de Najaarsnota 2019 worden verwerkt. Na vaststelling van de begroting voor 2020 zullen wij u hiertoe een voorstel tot wijziging van de begroting voorleggen.

Om uw raad toch over de uitkomsten te informeren zodat u deze kunt betrekken bij de voorbereiding op de aanstaande begrotingsbehandeling is deze informatiebrief opgesteld. Hierin wordt aangegeven wat de gevolgen van de circulaire zijn op het in de programmabegroting 2020 gepresenteerde meerjarenperspectief.

Gevolgen septembercirculaire 2019

	bedragen * € 1.000, + = voordeel, - = nadeel	2019	2020	2021	2022	2023
Stand meicirculaire 2019		27.559	28.602	28.592	28.743	29.155
Uitkeringsfactor, waarvan o.a.		-168	210	463	502	398
1 Accres-ontwikkeling in septembercirculaire 2019		-252	231	463	502	419
2 Plafond BTW-compensatiefonds in septembercirculaire 2019		105				
3 Ontwikkeling uitkeringsbasis & hoeveelheidsverschillen		311	264	313	342	361
Taakmutaties, waarvan o.a.		9	-15	19	21	20
Ambulantisering GGZ		14	19	23	27	27
Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten Jeugdhulp			-7			
Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten Wmo 2015			-23			
Toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang			3	3	3	3
Roerende voorzieningen Wlz			-1	-1	-1	-1
Mobiliteitshulpmiddelen Wlz			-8	-12	-14	-15
4 Bbz-levensvatbaarheidsonderzoeken			10	9	9	10
Donorwet			5	9	9	9

Vervolg Gevolgen septembercirculaire 2019

bedragen * € 1.000, + = voordeel, - = nadeel	2019	2020	2021	2022	2023
Stand meicirculaire 2019	27.559	28.602	28.592	28.743	29.155
WOZ	17	18	18	18	18
3 D's in het sociaal domein	-8	-5	-4	-4	-4
5 Participatie (IU)	-5	-5	-4	-4	-4
Voogdij/18+ (IU)	-3				
Eigen (stel)posten	-118				
2 Vrijval onderuitputting BCF cf 2017	-104				
Maatschappelijke begeleiding statushouders	-14				
Bruto nadeel (-)/ voordeel (+)	43	473	810	879	793
Stand septembercirculaire 2019	27.601	29.074	29.402	29.622	29.949

Ontwikkelingen uitkeringsfactor

Ad 1. Accresontwikkeling

De in de meicirculaire geuite verwachting dat er over 2019 een onderuitputting van de rijksbegroting gerealiseerd zou gaan worden wordt in de septembercirculaire concreter: lagere uitgaven voor infrastructuur en defensie zorgen ten opzichte van mei voor een verdere verlaging van € 218 mln.

Deze verlaging werkt door in 2020 en halveert de toename van accres relevante uitgaven waarvan uitgestelde investeringen (de zogenaamde investeringskasschuif), het pensioenakkoord en het woningmarktpakket de belangrijkste oorzaken zijn.

Met ingang van 2021 hebben deze zaken een structureel positief verwacht accres tot gevolg.

Ad 2. Verwachte onderuitputting BTW-compensatiefonds over 2019

Volgens de laatste inzichten wordt het over 2019 verwachte beroep op het BTW-compensatiefonds (BCF) kleiner dan in 2018. Er wordt dan ook een toevoeging aan het Gemeentefonds verwacht ter grootte van de onderuitputting van € 80 mln. Wassenaar kan hieruit ca. € 105.000 tegemoet zien. Pas in de meicirculaire van volgend jaar wordt duidelijk wat de werkelijke onderuitputting zal zijn. Voorzichtigheidshalve nemen wij deze tijd om te bezien of de nu verwachte verhoging van de uitkering bewaarheid zal worden. Tot dan blijven wij uitgaan van de stelregel van de toezichthouder dat maximaal de in de laatste afrekening van het BCF ontvangen uitkering mag worden uitgegaan. Over 2018 was dat voor Wassenaar € 40.000.

Ontwikkeling uitkeringsbasis & hoeveelheidsverschillen

Ad 3 . Hoeveelheidsverschillen en landelijke uitkeringsbasis

Actualisering van de aantallen van de verschillende maatstaven in het sociaal domein en de doorwerking van de landelijke verschuivingen daarin (de zgn. uitkeringsbasis) zorgen voor een aanzienlijk structureel voordeel. De actualisering van met name maatstaven in het sociaal domein was reeds in de meicirculaire aangekondigd.

Taakmutaties

Per saldo is het effect van de taakmutaties uit hoofde van de circulaire gering. Uitnamen uit het gemeentefonds ter bekostiging van lasten die op andere wijze worden bekostigd, bijv. door de Sociale Verzekering Bank of ministerie, zorgen dat het effect van beleidsintensivering waarvoor middelen aan het gemeentefonds worden toegevoegd per saldo gering is. Het betreft voornamelijk het sociaal domein waarvoor de lasten in de gemeentelijke begroting al reëel geraamd worden. Van op individueel niveau positief en negatief compenseren van de verschillende posten zien wij dan ook af.

Ad 4. BBZ- levensvatbaarheidsonderzoeken

Uitzondering op het met betrekking tot deze circulaire niet compenseren van de zgn. taakmutaties zijn de Bbz-levensvatbaarheidsonderzoeken. Met ingang van 2020 verandert de financieringsystematiek van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen. De bekostiging daarvan verloopt niet meer via een specifieke uitkering (i.h.k.v. BUIG) maar via het gemeentefonds. Dit, in de gedachte dat de onderzoeken in beginsel uitvoeringskosten zijn en de middelen derhalve kunnen worden toegevoegd aan de middelen die hiervoor reeds in het gemeentefonds zijn

opgenomen. Tegenover deze verhoging van de algemene uitkering worden de baten op het taakveld 6.3 Inkomensregelingen verminderd (zie hierna).

Compensaties

Het in de eerste tabel berekende bruto effect van de circulaire dient gecorrigeerd te worden voor verschillende beschikbaar te stellen of te korten budgetten. Zoals hierboven uiteengezet betreft het in deze circulaire alleen de Bbz-onderzoeken die gecompenseerd worden.

bedragen * € 1.000, + = voordeel, - = nadeel	2019	2020	2021	2022	2023
Bruto nadeel (-)/ voordeel (+)	43	473	810	879	793
Compensaties in budgetten					
4 Bbz-levensvatbaarheidsonderzoeken		-10	-9	-9	-10
5 Participatie (IU) WSW	5	5	5	5	5
Totaal compensatie	5	-4	-4	-4	-5
Netto nadeel (-)/ voordeel (+)	48	468	806	875	788

Ad 5. Participatie (WSW)

De compensatie van de middelen voor de sociale werkvoorziening betreft een verlaging van de aan de gemeenschappelijke regeling Kust, Duin- en Bollenstreek door te geven middelen. De gemeente is hier niet meer dan 'doorgeefluik'.

Regionale budgetten

Regionale energie strategieën

In het Klimaatakkoord zijn voor 3 jaar middelen beschikbaar gesteld voor de opstelling van Regionale Energie Strategieën (RES). De besluitvorming over de besteding van € 28 mln. vindt plaats in 25 regio's. De regio Rotterdam – Den Haag waar Wassenaar in vertegenwoordigd is, ontvangt hiervoor in 2019 een kleine € 1,8 mln.

Aanpak laaggeletterdheid

In het kader van de aanpak van de laaggeletterdheid wordt de regierol van gemeenten op het niveau van de arbeidsmarktregio's versterkt. De doelgroep met Nederlands als moedertaal (NT1) krijgt hierbij extra aandacht. Wassenaar zit in arbeidsmarktregio Zoetermeer die in dit kader € 129.125 ontvangt.

Beschermd wonen

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van de VNG in juni 2019 is ingestemd met het hoofdlijnenakkoord geestelijke gezondheidszorg waarin wordt ingezet op ambulantisering van de zorg hetgeen tot een groter beroep op zorg en begeleiding in het gemeentelijk domein zal leiden. Hiervoor worden door het kabinet middelen beschikbaar gesteld die gedeeltelijk aan het gemeentefonds worden toegevoegd (zie taakmutatie boven) en voor een groter deel aan de integratie-uitkering beschermd wonen. Deze integratie-uitkering wordt voorsnog aan een beperkt aantal centrumgemeenten toegekend.

Voor (onder andere) deze middelen wordt gewerkt aan een nieuw objectief (door)verdeelmiddel waarbij de historische verdeling over centrumgemeenten in 10 jaar tijd geleidelijk vervangen zal worden door een volledig objectieve verdeling over alle gemeenten. Het ingroeipad begint in 2021 wanneer de middelen 100% historisch verdeeld zullen worden. In 2022 wordt een deel van de middelen voor het eerst objectief verdeeld en vallen nieuwe cliënten onder de verantwoordelijkheid van alle gemeenten.

Meerjarenperspectief

bedragen * € 1.000, + = voordeel, - = nadeel	2019	2020	2021	2022	2023
Saldi (2019 obv Najaarsnota; 2020 e.v. obv meerjarenbegroting)	202	417	1.189	225	439
Netto nadeel (-)/ voordeel (+) septembercirculaire	48	468	806	875	788
Saldi gewijzigde begroting	250	885	1.995	1.099	1.227

Sprake is van een aanmerkelijke verbetering van het perspectief dat gezien onze eerdere beschouwingen in de Kadernota over de volatiliteit van de accresramingen nuancering behoeft. In de Kadernota hebben wij aangegeven dat wij een demping van de schommelingen in de ramingen van de algemene uitkering voorstaan. Ook nu blijkt dat het niet realiseren van de begroting door het Rijk door de koppeling 'trap op, trap af' wederom voor substantiële schommelingen zorgt. In 2019 is sprake van een flink nadeel in het accres maar verwachte toekomstige uitgaven in het kader van het pensioenakkoord en doorgeschoven investeringen laten het accres in 2020 en verder weer flink toenemen. Gelet op de genoemde schommelingen valt nadrukkelijk niet uit te sluiten dat het accres in komende circulaire weer neerwaarts zal worden bijgesteld.

In de Kadernota is aangegeven dat er op basis van de meicirculaire onvoldoende structureel accres beschikbaar was om tot een stabielere raming voor de algemene uitkering uit het gemeentefonds over te gaan. Deze circulaire geeft die ruimte wel maar de verwachte consequenties van de voorgenomen herverdeling van de uitkeringssystematiek van het gemeentefonds zijn dusdanig negatief dat wij voorstellen de uitkomsten van de circulaire niet concreet te bestemmen maar toe te voegen aan de stelpost die in de begroting 2020 in het leven wordt geroepen voor onder andere de herverdeling van het gemeentefonds.

De laatste berichten zijn dat de herverdeling van de uitkeringssystematiek van het gemeentefonds het zwaartepunt bij de centrumgemeenten legt en dat de eigen gemeentelijke (belasting) inkomstencapaciteit zwaarder in de berekening wordt betrokken. Zaken die voor onze gemeente nadelig zullen uitpakken.

De voorliggende Programmabegroting 2020-2023 gaat uit van een verhoging van het OZB-tarief in 2022 ter dekking van het investeringsprogramma. Wij stellen voor om deze verhoging vooralsnog te handhaven. Bij de opstelling van de volgende Kadernota 2021 waarin meer bekend is over de uitkomsten van de herverdeling van het gemeentefonds is de gelegenheid om een nieuwe afweging te maken.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

H.I.P. Opatja,
gemeentesecretaris

drs. L.A. de Lange,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.